

בלבני משכן אבנה

דברים ♦ תשפ"ו #458

תוכן הגיליון

נקודה מתוך הפרשה עמוד א'
לחיות את הפרשה עמוד ב'
ליקוטים בפרשה עמוד ב'-ד'
סוגיות בפרשה עמוד ד-ה'
שולחן ערוך עם ביאור בלבני משכן אבנה
הלכות תשעה באב עמוד ו'
עם ביאור בלבני - יופיעו שוב ב' בחודש אלול
עם פירושים על התורה ועל העבודה -
יופיעו שוב ב' בחודש אלול

רכישת ספרי הרב 03.578.2270
ספרי אברמוביץ משלוח לרחבי העולם

נקודה מתוך הפרשה

דברים

בפרשתן כתיב (דברים ג, יד): **יָאִיר בֶּן מְנַשֶּׁה לָקַח אֶת כָּל חֶבְל אֲרָגָב עַד גְּבוּל הַגִּשְׁוֹרִי וְהַמַּעֲכָתִי וַיִּקְרָא אֹתָם עַל שְׁמוֹ אֶת הַבָּשָׂן חוֹת יָאִיר עַד הַיּוֹם הַזֶּה. הַלְשׁוֹן "עַד הַיּוֹם הַזֶּה" מופיעה עוד מספר פעמים בתנ"ך, מהי הכוונה הכללית בשימוש בביטוי זה, ומהי הכוונה הפרטית בפסוק הנזכר?**

ביאור מורינו הרב שליט"א

בין "ועד" לבין "עד", שעד יש לו הפסק.

והנה, "היום הזה" דרשו רז"ל (במדבר רבה, פרשה כג סימן ו), **על המקרא** (יהושע ז, כה) **יַעֲקֹבָהּ ה' בְּיוֹם הַזֶּה**, היום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעוה"ב, והינו היום הזה דייקא, ולא אחריו. ועין דרשות מהריט"א (לר"י טיראני, עקב בסוף שנה), וז"ל, ויאבדם ה' עד היום הזה, שכתבו המפרשים שאין לו טעם כמ"ש הרמב"ן ז"ל עיי"ש, ואפשר לומר, אף לעוה"ב, עכ"ל, ודו"ק.

וכתב בתפא"י (אהלות פרק טו אות ט) וז"ל, דכל עד היום הזה אין משמעותו לעולם ממש. דהרי בבני עשו כתיב וישבו שם עד היום הזה (דברים ב' פנ"ב) והרי שנחריב בבל כל האומות (כידים פ"ד מ"ד). עכ"פ משמע "זמן ארוך מאד", עכ"ל. ועיין עוד לשם (ספר הדעה, דרוש ה סימן ו, ד"ה והרי נתבאר).

(וכתב באור זרוע לדב"ן, (מאמר על מהות לשה"ק), וז"ל, וראיתי למהר"א וכו', והנה נדחה ראיותיו, והראשונה ממה שנאמר בהקמת אבנים תוך הירדן, ויהיו שם עד היום הזה, וכן בשאר מקראות מרובים שנאמר עד היום הזה, יראה בהכרח שנכתב זמן רב אחר שקרו הדברים וכו', ועי"ש שדחה דבריו בשתי ידיים.)

ועין עוד היכל הברכה (עקב ד"ה זכר - חרה), ועין נודע ביהודה (תנינא או"ח סימן פז).

כתב רש"י (בראשית כב, יד), וז"ל, היום - הימים העתידין, כמו עד היום הזה שבכל המקרא, שכל הדורות הבאים הקוראים את המקרא הזה אומרים עד היום הזה על היום שעומדים בו, עכ"ל, עיי"ש. וזהו פירוש המקראות (בראשית כו, לג) **שָׁם הָעִיר בְּאֵר שָׁבַע עַד הַיּוֹם הַזֶּה**, וכן (שם לב, לג) **עַל כֵּן לֹא יֵאָכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנֶּשֶׂה אֲשֶׁר עַל כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וגו'**, ועוד. ועין חת"ס (דברים יא, ד).

אולם מש"כ (שם מז, כו) **וַיִּשָּׂם אֹתָהּ יוֹסֵף לְחֹק עַד הַיּוֹם הַזֶּה עַל אֲדָמַת מִצְרַיִם וגו'**, אין הכוונה היום הזה שיקראו פסוק זה, שהרי כלל זה אינו קיים היום במצרים, אלא היום הזה שנכתבה התורה, וכן עוד מקראות כיוצא בזה, כגון (דברים ב, כב) **וַיִּשְׁבּוּ תַחֲתָם עַד הַיּוֹם הַזֶּה**, וכן (דברים ג, יד) **וַיִּקְרָא אֹתָם עַל שְׁמוֹ אֶת הַבָּשָׂן חוֹת יָאִיר עַד הַיּוֹם הַזֶּה**. וכתב באור זרוע לדב"ן (מאמר על מהות לשה"ק) וז"ל, שעד היום הזה, ר"ל עד מקום יום עמידת הכותב הוא כן, אבל על להבא, מסופק וכו' עכ"ל.

אולם כתב רש"י (סוטה מו ע"ב, ד"ה ויקרא), וז"ל, "כל מקום" שנאמר עד היום הזה לעולם ולעולמי עולמים הוא, עכ"ל. והקשה הר"ע (על התורה פסוק זה) וז"ל, וצ"ע דמסכת יומא (נד ע"א) מסקינן דלאו לעולם הוא, משום דבא שנחריב ובלבל את העולם, עכ"ל. ולדבריו לכאורה עד היום הזה, היינו יום שנכתבה פרשה זו. עין יומא (שם, כל הסוגיא), ועין רש"י (שם, ד"ה וכל היכא). והיינו שאמרו חז"ל, נצח סלה ועד אין לו הפסק. אולם יש חילוק

לחיות את הפרשה

וַתַּעֲנוּ וַתֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ חֲטָאנוּ לָהּ וכו' (דברים א, מא)

כישלונות

כישלונות שיש עליהם צער, כאב, וחרטה עמוקה. נעשים כח דחף פנימי לשנות דרכיו, ולהפוך את כיוון חייו לעליה.

נמצא שהנפילה היא סיבה ושורש לעליתו.

למעשה

ככל שהכאב והצער על כשלוננו גדול יותר, כן כח הדחף לעליה מכח הכשלון גדול יותר!

ולכן 'חרטה' היא שורש גדול מאוד מאוד לתשובה! כי היא הכח המניע את התשובה!

אלה הדברים אשר דבר משה (א א)

לשה"ר. אל כל ישראל, דכלן נכשלין באבק לשה"ר, עכ"ל. וכן הוא בפנים יפות על אתר. ובחידת שמשון (ויקרא).

והנה בפשטות "כולן" נכשלים, כל יחיד ויחיד. אולם בעומק יותר זהו נתגלה בכלל כולו יחד, כמ"ש בפנים יפות (כי תשא, ל, כג) וז"ל, שכל מה שנתאחרו במדבר מ' שנה, היה בעון "מרגלים", שהוא אבק לשה"ר, כענין לא "רגל" על לשונו (תהלים, טו, ג), לכך אמר כשעלו מן המדבר נטהרו מחטא זה, והועיל להם הקטורת (כמ"ש בערכין, טז, ע"א, שקטורת מכפרת על לשה"ר) לכפר אפילו על אבק לשה"ר, עכ"ל, עיי"ש. וזהו המקום שכלל ישראל נכשלו באמירה או בקבלת אבק לשה"ר כולן (זולת יהושע וכלב).

א"ר יהודה אמר רב, רוב בגזל, ומיעוט בעריות, והכל בלשה"ר, בלשון הרע ס"ד, אלא אבק לשה"ר. (ב"ב קס"א).

ומהו אבק לשה"ר, כתב הרמב"ם (דעות, פ"ז, ה"ד) וז"ל, ויש דברים שהן אבק לשה"ר, כיצד, מי יאמר לפלוני שיהיה כמות שהוא עתה, וכו', וכל המספר בטובת חבירו בפני שונאיו הרי זה אבק לשה"ר. ועיין שו"ע (או"ח, קנ"ו), ונושאי כלים, מג"א (סק"ב), ומחצית השקל (סק"ב), משנ"ב (סק"ד), ועוד. ועיין ירושלמי (פאה, פ"א, ה"א). ועיין חפץ חיים (כלל ט'), ובבאר מים חיים (שם). ושם (ב, ב).

ואיתא בחומת אנך (דברים, א) וז"ל, אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל - אלה, ר"ת אבק לשון הרע (ר"ת זה מצוי מאוד ברבותינו), דבזה נכשלין כולן, כמ"ש וכלן באבק

ולבן וחרצת ידי זָהָב (א א)

את העגל. והבן מאוד, שבחטא אדה"ר נראה שהגורם הוא נחש שהיה מסית, אולם בחטא העגל נעשה עילוי לדבר ונגלה שהגורם כביכול הוא ית"ש.

והבן, שבחיצוניות נראה שישאל גרמו, כמ"ש (חגיגה יג ע"ב) אמר הקב"ה, מי גרם שאהיה שמש לעובדי פסילין, עונותיהן של ישראל הן גרמו לי. אולם בפנימיות הקב"ה הוא הגורם. ולכך בגרמא מותר לאבד את שמו, כי הוא הגורם לכך, כי ביחס לשמו נגלה מי הגורם אף בחיצוניות. (בלבביפדיה מחשבה ערך אבד)

מפי עליון לא תצא הרעות וגו' (איוב ג, לח). והיינו שאין רע יורד מן השמים, כמ"ש חז"ל (תנחומא תזריע, ועוד). אלא שמן השמים נעשה גרמא בלבד מניעת שפע, ועי"ז נעשה רע למטה בפועל. כמ"ש המהר"ל (גבורות ה', פכ"ג ד"ה ויבא) כי אין רע יורד מלמעלה, רק שהש"י שונא אותם והם נעזבים.

ובעומק אף המעשים רעים שישאל עושים שורשו גרם של הבורא. כמ"ש (ברכות לד ע"א) ודי זהב, מאי ודי זהב, אמרי דבי ר' ינאי, כך אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע, בשביל כסף וזהב שהשפעת להם לישראל עד שאמרו די, הוא גרם שעשו

אחד עשר יום מחרב דרך הר שִׁעִיר (א ב)

"ויסגור בשר תחתיה". והיא בבחינת מש"כ, "נקבה תסובב", וכבר אמרו (שם) חז"ל, שנאמר קודם לכן אות ס', "סובב את ארץ החוילה". וזהו ס' שצורתה סיבוב, וסגירה, "ויסגור בשר תחתיה". ועוד אמרו חז"ל (שם) שנברא סטן עמה, ולכן נאמר בה האות ס'. והוא שרו של עשיו, הוא סמאל שעיר, כמ"ש (בד"ר, יא, י) סמאל ראש כל השטנים. וכמ"ש במצודות דוד (להרדב"ז, מצוה תקטט), וז"ל, ושרו של עשיו הוא סמאל, הוא טוען כנגד ישראל ומשטין למעלה, ומליף עליהו רעה, עכ"ל. ועיין מהר"ל (חידושי אגדות, מכות יד ע"ב), מהרש"א (ברכות סב ע"ב). ומגלה עמוקות (וישלח ד"ה יגע בכף ירכו). ויש טעות נוספות מי הוא השטן ואכמ"ל.

וכתב בהעמק דבר (דברים ב, א), וז"ל, "ונסוב את הר שִׁעִיר ימים רבים" רמז לנו אור תכלית הנדידה בשביל הגלות שיהיה לאחר זה, יהיה רוב הזמן בגלות אדום, עכ"ל. וכן כתב בקהילת יצחק (שם), וז"ל, לכן הסיבוב הקב"ה את הר שִׁעִיר ימים רבים, לרמז שגלות השלישי אשר יהיה ע"י אדום ימשך לימים רבים, עכ"ל.

כתב ר' יוסף בכור שור (דברים א, ב), וז"ל, "אחד עשר יום דרך הר שִׁעִיר", כלומר אין מחורב אלא דרך אחד עשר יום עד קדש, אם היינו הולכים דרך הר שִׁעִיר, שהוא דרך "הישר". אבל אנו איחרנו הרבה "שסיבבנו" את הר שִׁעִיר, ולא הלכנו דרך הישר, דכתיב "ונסב את הר שִׁעִיר ימים רבים", עכ"ל.

ומנין השנים שסבבו את הר שִׁעִיר אמרו במדרש אגדה, יט' שנה הם במסעות שמריתמה עד מדבר צין הוא קדש. וכמ"ש בחיזקוני (דברים ב, א), וז"ל, "ונסב את הר שִׁעִיר ימים רבים", יט' שנה הם מסעות שמריתמה עד מדבר צין, הוא קדש, כמו שפרישת בפרשת חוקת (במדב"ר, כא, ד), עכ"ל. אולם בברייתא (דמ"ט מידות) אמרו, היו סובבין את הר שִׁעִיר שמונה ושלושים שנה, וזהו יט' שנה כפולים שעולים מנין לח'. וכן הוא בילק"ש (שמות מ, רמז תכב). ועיין רש"י (דברים א, מו).

והטעם שנסובבו יט' שנה דייקא, כי כבר אמרו חז"ל, שפעם ראשונה שנאמר בתורה אות ס' הוא לגבי יצירת האישה,

באדום ונסוב את שעיר ימים רבים אזי פנו לכם צפונה, "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו", וגם שבו סמאל, שעתיד להישחט. ומ"ש (פסוק ג') "רב לכם סב את ההר הזה" דהיינו לצאת ממדרגת 'סב', שטן שהוא בחינת סובב, כנ"ל. "פנו לכם צפונה", להשריש את הלעת"ל, שעתיד הקב"ה לשחטו שהוא בחינת צפון כנ"ל, ולגלות כנגדו את האור הצפון לצדיקים לעת"ל. (נקודה מתוך הפרשה דברים)

יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף פְּעָמִים (א יא)

אלף פעמים" וכמו שדורשים חז"ל על משה שאמר פסוק זה - "עד כאן משלי, מכאן ואילך משל הקב"ה" ובשורש השורשים ממנו יתברך שמו זה "יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים" וזהו הגדר של יוסף שנקרא יוסף מלשון תוספת, התוספת החיצונית היא תוספת של חומש שזהו ה"וחמישיתו יוסף עליו" שזה נאמר גם בקלקול בדין מעילה וכדו' שהוא מוסיף חומש, אבל כשזה מתגלה מצד האסם שזה א'-סם נעשה ממנו הפקעה של ה"לא זכה נעשית לו סם-המות" ונתקיים בו "זכה נעשית לו סם-חיים" ושורש ה'סם- חיים' מתגלה באסם שהוא א'-סם שזהו ה"יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים" שהאלף הוא מכח האלף - אלופו של עולם מרבה את הדבר באופן של אלף, מצד כך שורש הדבר של הברכה שנעשית באסם של התבואה הוא ה"יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים" ולא רק מדרגה של "וחמישיתו יוסף עליו", זה עומק הברכה שמתגלה מכחו של יוסף במציאות התבואה. (בלבביפדיה עבודת ה' ערך אסם)

וסיפא דקרא (שם ב, ג) "ופנו לכם צפונה", ודרשו חז"ל (בדמב"ר א, יט) לכו והצפינו עצמכם. ופרשו מפרשים רבים (עיין בכלי יקר על אתר, אות ג') שגוער בבני ישראל שלא יראו אותות עושר וכבוד לפני בני עשו בזמן הגלות. כדי לא לעורר את קנאתם ועברתם הנצחית. ונראה עוד שקאי על אחרית הימים, שעתיד הקב"ה לשחוט את השטן - היצה"ר שנקרא צפון, כמ"ש (סוכה נב ע"א), והיינו אחרי אורך הגלות

ובעומק יותר, כידוע מאד דברי חז"ל ששטנו של עשיו הוא יוסף, יוסף נקרא יוסף מכח שתי לשונות, או מלשון "אסף ה' את חרפתי" או מלשון "יוסף ה' לי בן אחר", ולשון זה הוא לשון של תוספת, וכפשוטו ה'יוסף לי ה' בן אחר' זה תוספת שמתחסת לבנימין, - וודאי - אבל בעומק, יוסף מגלה שכל מציאות הבריאה היא תפיסה של תוספת, - לא שהוא נקרא יוסף אלא העומק של התפיסה של 'יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים' היא שכל הבריאה כולה אינה אלא תוספת על אמיתת המצאו, זוהי תפיסת מדרגת יוסף. (בלבביפדיה עבודת ה' ערך אלה)

"יוסף ה' עליכם ככם אלף פעמים" שכביכול מצדו יתברך שמו שהוא 'אלופו של עולם' הברכה היא לא רק באופן של "וחמישיתו יוסף עליו" אלא הברכה היא במדרגה של אלף מכח 'אלופו של עולם', זהו ה"יוסף ה' עליכם ככם

הַחֵל רֶשׁ וְהִתְגַּדַּר בּוֹ (ב כד)

לארץ, אמר הקב"ה למשה "החל רש לרשת את ארצו" (דברים ב, לא), שכיבוש ארצו של סיחון (-חשבון) היא תיקון המחשבה המעכבת על הרצון ומעקמת אותו, ומחזירה אותו ל'עשה האלקים את האדם ישר' (הוספה סיחון עיקם מ'ישר' ל'חשבון', ונתהפך עליו ה'ישר' ל'ירש'). (בלבביפדיה מחשבה אבה)

לפני כניסת ישראל לארץ ישראל, נאמר (דברים ב, ל) "ולא אבה סיחון מלך חשבון העבירנו בו". סיחון הוא 'מלך חשבון', לשון מחשבה (רש"י קהלת ט, י. שער הפסוקים פרשת וירא), הרומו למחשבה המעכבת על התפשטות הרצון בבחינת 'אור ישר', "אשר עשה האלקים את האדם ישר והמה בקשו חשבונות רבים" (קהלת ז, כט). וממילא היא מעכבת על ה'אבה', ומתגלה ה'לא אבה'. אך לצורך כניסת ישראל

מִנְחַל אֲרֶנָּן עַד הַר חֶרְמוֹן (ג ח)

כשלג ילבינו" - שזה מתגלה בבית המקדש, זה הגילוי של "ההר הטוב והלבנון הזה" שמתגלה בבית המקדש, בחינת הר. (דע את מידותך מהות המידות יסוד המים)

נאמר "הר הטוב הזה והלבנון" - ה"לבנון" קאי על בית המקדש ששם יש 'מלבין עוונותיהם של ישראל', ואומר הרמב"ן ש"ההר הטוב הזה" נקרא חרם, שזה הר חרמון, מלשון חרם, כי על דרך כלל הר של שלג אינו מקום של חיים אלא הוא מקום של חרמה. ובדרך רמז - אברהם בגמטריא רמ"ח, אותיות חרם, שורש חרמון, מקום של שלג ההר - זה הגילוי של שלג שיורד בהר. ומצד כך, אברהם קרא לבית המקדש הר לבנון שהוא חרמון - זה מצד גילוי השלג, שמלבין עוונותיהם של ישראל. "אם יהיו חטאים כשנים,

ולא אביתם לעלות ותמרו את פי ה' אלהיכם. (דברים א, כו)

זך לחומר עכור, ואפילו הכי לא הרהרה אחרי מעשה ה', ונאה לה השם לקרות אותה ארץ, שרצתה לעשות רצון קונה, עכ"ל.

והיינו שעיקר המסירות נפש אינו למות על קידוש השם, ועי"ז להתקשר בשורשו, אלא עיקרו להסכים לרצון ה' ולרדת ממדרגתו לתתא. וזהו בחינת מסירות נפש של הארץ שהסכימה לרדת כנ"ל. ולכך לעולם הכניסה לא"י הוא באופן של רצון, רצון של מסירות נפש. ובפשוטו הוא מסירות נפש של "עליה", לא אביתם "לעלות", עליה מן המדבר לא"י שהיא גבוה מכל הארצות כולם. אולם בעומק יותר, נודע מדברי רבותינו שמדרגת דור המדבר, שמים, ולכך אכלו מן השמים. ולפי"ז כניסתם לארץ הוא בבחינת ירידה מן שמים לארץ, דומיא ממש כיצירת הארץ, וזש"כ ולא אביתם, ביחס לכניסה לא"י, ודו"ק.

ואם זכו להיכנס במסירות נפש היו נכנסים לרצון שבארץ. והיינו לרצון העליון שקודם לדיבור, כמ"ש בערבי נחל (לך לך, דרוש ו) וז"ל: "שרצתה לעשות רצון קונה, ר"ל שהקדימה את עצמה, ועד שלא הוציא הש"י מאמרו מפיו נבראת".

אכל תשברו מאתם בכסף ואכלתם. (דברים ב ו)

כח הקלקול והשבירה בעולם (מלבד השורש בשבירת מלכין קדמאין כנודע) הוא בחטא אכילה מעץ הדעת טוב ורע, ומכאן ואילך כל אכילה נפלה לתאוה משורש וכי תאוה הוא לעינים, בבחינת תאוה יבקש נפרד, פרוד- שבירה. ושורש התיקון דייקא לשבור תאוה זו, כנ"ל, איך לשבורה כמבואר באמרי יוסף הנ"ל.

וכתב רבינו בחיי (בראשית מב א) וז"ל: "כי יש שבר במצרים- שבר לשון מכירה, שנאמר אוכל תשברו מאתם, וראוי להתבונן שלא הזכיר יעקב בלשונו לא אוכל ולא בר, אלא שבר, וירא כי יש שבר במצרים, הנה שמעתי כי יש שבר במצרים, ומה שהוציא התבואה בלשון שבר, לפי שלשון שבר כולל התבואה והבר, וכולל ג"כ השוד והשבר. ולכך הוציא הענין כולו בלשון שבר, וכו', וכל זה כדי שיכלול בלשונו ענין התבואה לשעה, ולרמזו בתוכו ענין הגלות לעתיד, עכ"ל.

והבן מאוד, כי עיקר חיות האדם על מאכלו, וחיות זו כולה חיות שיסודה שבר, כנ"ל ודו"ק. וכן חיות האדם על נשימתו, וגם זה נפל לקלקול במצרים, שנעשו קצרי רוח, ודו"ק, וזהו עומק גלות מצרים.

והנה אבה מלשון רצון. ושלמות מדרגת גילוי הרצון הוא מדרגת מסירות נפש. ועיין אברבנאל (שם) וז"ל: "ר"ל, שלהיותו אלהיהם שימסרו נפשם למות על כבוד שמו לקיים דבריו. ואחרי שהוא צוה עלה רש אל תירא וגו', היה ראוי שימסו נפשם בכפם ולא ימרו את פיו, עכ"ל. והנה עיקר מדרגה זו מתגלה דייקא ביחס לארץ בכלל, וא"י בפרט. שאמרו חז"ל (ב"ר ה ח): "ויקרא אלקים ליבשה ארץ. למה נקרא שמה ארץ, שרצתה לעשות רצון קונה". ועיין הכתב והקבלה (ראה יב א) וז"ל: "ואמרו עוד שם, למה נקרא שמה ארץ, שרצתה לעשות רצון קונה, ומלשון זה האחרון יראה שהבינו בשם ארץ גם ענין הרצון, וזה מסתבר יותר, כי משרש בנה יאמר אכן, ככה משורש רצה יאמר ארץ. והונח על כדור הארץ בכלל שם ארץ, ע"ש שיושביה הם בעלי בחירה ורצון". עיי"ש בהרחבה.

והנה מהות הרצון של הארץ הוא רצון של מסירות נפש. דיצוין בווי העמודים (עמוד גמ"ח, פי"א) וז"ל: "שנוכל לומר על הארץ שעשתה רצון קונה, ואמר, נטל שלג מתחת כסא הכבוד, ומזה מוכח שעשתה רצון קונה ולא הרהרה אחרי מעשי, כי שלג הוא דבר רוחני יסוד המים, ואמר לשלג הוי ארץ (איוב לו ו), ונמצא שהורידה ממעלה הגדולה, חומר

ופירש הרמב"ן וז"ל: "אם תתאו לאכול מפירות ארצם, לא תקחו מהם רק בכסף מלא לרצונם", עכ"ל.

ואמרו (ירושלמי שבת, פ"א, ה"ד): "באוכל תשברו האכלתו שברתו אם היה קשה עליך באוכל תשברו ואם לאו הרבה עליו כסף, וכך היה ר' יונתן עושה, כד הוי בר נש רב עליל לקרתי, הוי משלח ליה איקרין, מאי אמר, דאי אתא דין יתום ואלמנה נשכח אפין ומפייסא", ולפ"ז, זהו על מנת לתקן את השנאה- פרוד, ששרשם שבירה, פרוד דבר לחלקיו, והבן.

ולהיפך, שבירה דתיקון, כמ"ש באמרי יוסף על אתר, וז"ל: "ז"ל סה"ק אור תורה, לאדונינו קה"ק מו"ה דוב בער זצוקלה"ה, פירוש, בשעה שאתה נכסף לאכול תשבור תאוות המאכל", עכ"ל ועי"ש הרחיב ביסוד זה. וזהו סוד שבירת הרע, והיינו לחלק הרע לחלקים וכך לחלקו לעוד לעוד, ועי"ז תיקנו, בבחינת מפורר וזורר לרוח, ודו"ק. וכן ככל שהוא קטן יותר כן קל יותר לבטלו. ועין עוד בדברים הללו, באגרא דכלה, על אתר.

והנה לשון "שבר", כתב במחברת מנחם ערך שבר, וז"ל: "ענין מקנה וקנין הם", עכ"ל. ובאמת נאמר לשון זה רק ביחס לאוכל במקראות, ודו"ק היטב. והטעם, כי שורש כל

ולא אבה סיחון מלך חשבון העברנו בו וגו' (דברים ב ל)

ועיין מלבי"ם (חקת כא כא) ההבדל בין מאן ובין לא אבה, שלא אבה הוא בלב, ומבאר שהיה ראוי שיאבה בלב ושיפול עליו פחד, רק שה' הקשה את רוחו.

ועיין רמב"ם (שמונה פרקים, פ"ה, ד"ה ועל זה): "ועל זה האופן בעצמו היה עונש סיחון מלך חשבון, שהוא למה שקדם ממריו אשר לא היה מוכרח עליו שיענשו ה' בשמנעו מלהענות לישראל, עד שהרגוהו, והוא אמרו, ולא אבה סיחון מלך חשבון העברנו בו". ויעיין בעקדת יצחק (שמות, שער לו, וירא-בא, ד"ה ובמדרש): "הורה בלי ספק, כי מה שלא אבה היה לסבת שהקשה השם את לבו, ולא שהקשה ה' את לבו יען כי לא אבה". והנה כח לא אבה של סיחון, נדבק במדת מה בישראל, כמ"ש (תהלים, פא יב): "אנכי ה' אלהיך המעלך מארץ מצרים וגו', ולא שמע עמי לקולי, וישראל לא אבה ל". ומכח כך נגרם בפועל שלא אבה סיחון. וכן במזאב, כמ"ש (שופטים, יא יז): "וגם אל מלך מואב שלח ולא אבה וישב ישראל בקדש". ושורשו בפרעה שכתוב ביה ולא אבה לשלחם. אולם עצמות מדרגת ישראל הוא אבה - רצון. בבחינת רצונינו לעשות רצונך. ולכך הם - ישראל, רוצים בקב"ה, ומכח כך

ועיין חת"ס (תורת משה, דרוש ל"ז, אדר ב') וז"ל: "כי כללות ישראל הוא רצון עליון, כדכתיב רוצה ה' בעמו". ועיין רמח"ל (תהלים זכרני ה' ברצון עמך, שהם הנשמות דישראל, בסוד רצה ה' אלקינו בעמך ישראל, ונקראים רצון לפי שהיו מרצים להקב"ה במעשיהם. וזהו מצד ישראל. וכן להיפך מצדו ית"ש, כמ"ש ביסוד העבודה (ח"ב, ש"ח): "רבי חנינא בן עקשיא אומר, רצה הקב"ה לזכות את ישראל, כלומר שאהבת השי"ת לבני ישראל הוא רצון גמור כרצון האב לבנו". וזהו עומק חיבור ישראל לקב"ה, התקשרות רצון ברצון. והכח המקשר, משה, שהוא גימט' רצון כנודע, כמ"ש בלקוטי תורה (שמות). ולכך נסתלק בהיכל רצון (כמ"ש בזוה"ק תרומה, קנו, ע"א). ועיין פע"ח (שער השבת, פי"א). וליקוטי תורה (וזאת הברכה). וכתבי הרמ"מ משקלוב, (ביאור הזוהר, דף כב). ובית עולמים (עמ' קכ"ט).

בס"ד

שני ספרים חדשים!

המידות מספרות

מקבץ סיפורים
להמחשה מעשית על תיקון המידות
על פי שיטת ארבעת היסודות

יסוד המים

כח הקנאה

(336 עמודים)

אלפך חכמה

כרך ב'

אות א' אביר-אברך

(824 עמודים)

להאיר את הלב ✦ לעדן את המידות ✦ לבנות את האדם

הלכות תשע באב

סימן תקנ"ז - סעיף א': ל"ב שחל באחד בשבת, כשרואה הנר אומר בורא מאורי האש, ואין מברך על הבשמים. ובל"ל מוצאי תשעה באב מבדיל על הכוס, ואינו מברך לא על הנר ולא על הבשמים

בירור הלכה - סעיף א'

ומצינו כמה טעמים מדוע אינו מברך על הבשמים.
א'. כתב הט"ז (ס"ק א') וז"ל, אומר בורא מאורי האש- בזה אין טעון כוס, ואין בזה תענוג כמו שיש בבשמים, עכ"ל, ומשמע בלשונו שהנאת בשמים אסור משום תענוג. וכן ס"ל לט"ז לקמן סימן תקס"ז ס"ק ח', שאסור בתענית ללעוס קנמון ושאר בשמים ועץ מתוק ללחלח גרונו לפלוא, משום תענוג, עי"ש. וכן מבואר ביו"ד, רסה, סעיף ד', דעת השו"ע לאסור בשמים משום תענוג.

ב'. כתב המג"א (ס"ק א') וז"ל, על הבשמים- אע"ג דמותר להריח ביום התענית, דהא אפילו טעימה יש מתירין, כמ"ש סימן תקס"ז (ס"ק א', אולם הרמ"א מחמיר שם) דאינו אסור רק אכילה ושתיה, מ"מ כיון שהבשמים באין במוצאי שבת לתענוג, להשיב נפש יתירה (טור ריש סימן רצז), אין נכון לעשות כן בתשעה באב, וכן כתוב בס"ק ביו"ד רסב ס"ק י"ב, דלא כמו שכתוב שם בשו"ע סעיף ב', עכ"ל. ולדברי המג"א והש"ך, אסור להריח משום תענוג על שאיבד את הנשמה יתירה דייקא, ולכך האיסור רק במוצש"ק, אולם כל שאר התענית מותר, וכן בכל בת"ב בכל שנה ושנה, ובשנה שליל ת"ב הוא מוצש"ק האיסור רק במוצאי ש"ק.

וגדר האיסור לדעת המג"א והש"ך, כתב ביד אפרים וז"ל, לפי שבמוצאי שבת אבד הנפש יתירה, ובאים הבשמים לחזק נפשו וליישב את נפשו עליו שהיא כואבת מחמת אבידת הנשמה יתירה, עכ"ל. וסילוק הכאב הוא תענוג, ועין תוס' ביצה, לג, ע"ב, ד"ה כי חזינו, ורמב"ם הלכות שבת, פרק כט, הלכה כט.

אולם עיין שערי תשובה סוף ס"ק א' וז"ל, דהוי תענוג להשיב נפש יתירה, עכ"ל ולשיטתו התענוג הוא השבת הנשמה יתירה ודו"ק.

ג'. לפי השיטות שריח במוצש"ק אינו רק מישב הנפש, אלא אף מחזיר במקצת נשמה יתירה, לפ"ז יש סברא לומר שאין להשיב נשמה יתירה בת"ב מדין אבלות, כי הנשמה יתירה היא סתירה לאבילות, וקצת יש לדקדק בלשון המג"א, "להשיב נפש יתירה".

ד'. כתב הגר"א (ס"ק ב') וז"ל, ואנו מברכין- כמו שכתוב בסוף סימן תקנ"ה (בהגהה) וימעט אדם מכבודו "ומהנאתו" בת"ב בכל מה שאפשר, עכ"ל. ולפ"ז זו הנהגה שאין ראוי לברך על הבשמים, אולם אינו מעיקר הדין.

ה'. כתב בספר החזיונות (אות יז) וז"ל, דע כי עתה הולכים נפשי לגיהנם, וראיתי שהיו מבערים האש שנכבית בשבת, והרחתי ריח אש וגפרית הרבה ואח"כ הוליוכו נפשי ונפשות אחרות לשדה הגפרית של גיהנם, ואז ברכת בורא עצי בשמים וכו' עכ"ל. ואע"פ שאין מברכים על ריח שכל ענינו סילוק ריח רע, הכא הא והא איתנהו בהו. ולפ"ז ת"ב שחל

במוצאי שבת, אין להריח משום ריח טוב כנ"ל, ועל סילוק הריח רע אין לברך, ודו"ק.

הלכה פסוקה - סעיף א'

יש להחמיר לא להריח בשמים במוצש"ק זו, וק"ו לא לברך עליהם.

פירוש על דרך הסוד - סעיף א'

אמרו (זוה"ק ח"ג רמג א') וכל נלותין דישראל, ריחא דלהון כריחא דמר ולצנה וכלן אצקת רוכל (שה"ש ג) צשאר יומן, אצל צשצתות וימים טוים, חשיב עליה מכל מיני צשמים ולכן צמאצי השצת חוזרים למדרגת וכל אצקת רוכל. ודייקא מצרכים צורא "מיני" צשמים, כי כולל עזי ועשבי, כל אצקת רוכל יחדיו. אולם צת"צ יורדים ממדרגת מור ולצנה וכל אצקת רוכל, ולכן אין להריח צו.

ועוד אמרו (זוה"ק ח"ג רלז א') לצ דא איהו נורא דדליק, ואלמלא מלכא עלאה, כנפי ריאה, דאחיין לקמיה רוחא, מרוחא נשיב מגו צוסמין עלאין, הוה אוקיד לעלמא צרגעא חדא. אולם צת"צ הוצת אש צהיכל, לא נשיב רוח צכנפי ריאה כראוי, ולכן שולט האש, ונחסר רוחא דנשיב מגו צוסמין עלאין, ולכן אין להריח צשמים צת"צ.

ואמרו זהר חדש (צראשית) כד סלקא רוחא דנשיב צי"צ ריחין דצוסמין, דסלקן ריחא ולא סלקין, האי רוחא זהיר צוהירו, ודא איהו רוחא דאיהו שלמא, וייקרי שלמא. אולם צת"צ אין שלום, כמ"ש (איכה ג יז) ותזנח משלום נפשי נשימי טובה, ולכן אין שואלין צשלוס אדם צת"צ, ונחסר שורש השלוס, שהוא צוסמין טבין ולכן אין מרחין צשמים צת"צ.

ועוד, חורבן הצית הוא גילוי של צצירת מלכין קדמאין, וכתב צפרדס רימונים (ערכי הכינוים, פ"צ, ערך צשם) וז"ל, כל הז' ספירות נקרא צשמים, עכ"ל. וצת"צ יש צצירה צכל ז"ת מעין מלכין קדמאין שנצצרו, ולכן אין שייך צשמים. וכמ"ש צקהלת יעקב ערך צשם, וז"ל, צשם ר"ת צירורי צצע מלכין, עכ"ל, עי"ש. אולם ציסוד, שם מ"ה החדש עלמא דתיקון, וכתב צליקוטי תורה (וירא) וז"ל, דיסוד נקרא הר המוריה, וזהו קח לך צשמים מר דרור, כי מר דרור רומז לצשמים, כי היסוד שהוא צצת והוא יוס הז' שעולה צשם מלכות צראש הז"א וכו', עכ"ל. וכשת"צ חל צמואצי צצת, כשיצא צצת, נסתלק מדרגת יסוד, שורש התיקון, ונגלה ז"ת שנצצרו, שורש חורבן הצית. וצצירת מלכין קדמאין, הוא שורש צשם שריח רע, ולכן מצרך על צשמים צמואצי ש"ק, לסלק ריח רע של מלכין הללו (אולם אין לצרך על סילוק ריח רע, ויש טעמים נוספים מדוע טוב לצרך) ולכן אין להריח צשמים צמואצי ש"ק שהוא צת"צ.

ספרי מורנו הרב שליט"א

פירוש 'בלבבי משכן אבנה' על הספה"ק

מסילת ישרים (ג' כרכים)

דרך ה' - חלק א' אָזל

נפש החיים שער ד'

בעל שם טוב על התורה עם ספר 'להב אש'

ספרים וקונטרסים נוספים

ספר קול דממה דקה אָזל

בלבבי משכן אבנה - הכנה לשבת קודש אָזל

שאלות ותשובות - שאל לבי תשע"ח-תשע"ט

קונטרס וחי לעולם

תורת הרמז - על סדר הפרשיות אָזל

ספר ההתבודדות

עם פירוש על המספיק לעובדי ה' - פרק ההתבודדות

ספר עולם ברור

פני הלב עולמה הפנימי של אישה בימינו

פנימיות התורה

פירוש בלבבי משכן אבנה על פתחי שערים אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על עץ חיים אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על רחובות הנהר אָזל

פירוש בלבבי משכן אבנה על קל"ח פתחי חכמה אָזל

אאלפך חכמה אוצר האותיות

אאלפך חכמה א (אב-אביון)

אאלפך חכמה א (אביר-אברך) **חדש**

ספרים מתורגמים

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לאידיש אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לצרפתית אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה חלק א - בתרגום לספרדית אָזל

ספר בלבבי משכן אבנה א - בתרגום לרוסית אָזל

סדרת בלבבי משכן אבנה

בלבבי משכן אבנה - ט' חלקים

בלבבי משכן אבנה על מועדי השנה (ב' כרכים)

בלבבי משכן אבנה על התורה - תשס"ו (ב' כרכים) אָזל

סדרת "דע את"

דע את עצמך - הכרת הנפש

דע את נפשך - בנין כוחות הנפש

דע את הרגשותיך - עולם ההרגשה

דע את מחשבותיך - עולם המחשבה

דע את דמיוןך - עולם הדמיון

דע את נשמתך - גילוי הנשמה

דע את הויתך - גילוי הוית הנפש

דע את מנוחתך - מנוחת הנפש

דע את גאולתך - גאולת הנפש הפרטית

דע את ביתך - בנין הבית היהודי

דע את ילדיך - חינוך ילדים

דע את תורתך - דרכי לימוד

דע את ביטחונך - ביאור דרכי הבטחון והשגתו

דע את חלקך ותן חלקנו

סדרת ארבעת היסודות

דע את מידותיך - מהות המידות - יסוד העפר אָזל

הכרה עצמית והעצמת הנפש

ארבעת היסודות - יסוד העפר - תיקון כח הריכוז

ארבעת היסודות - יסוד המים - תיקון כח התאוה

ארבעת היסודות - יסוד האש - תיקון כח הכעס

ארבעת היסודות - יסוד העפר - תיקון כח העצבות

ארבעת היסודות - יסוד העפר - תיקון כח השמחה

ארבעת היסודות - יסוד העפר - תיקון כח העצלות

המידות מספרות - קנאה **חדש**

Building A Sanctuary In The Heart, Vol. 1-2

Getting To Know Your Self

Getting To Know Your Soul

Getting To Know Your Feelings

Getting Ready For Your Redemption

Getting To Love Your People

Getting To Know Your Home

(Bilvavi – On The Path (Mesilas Yesharim

Bilvavi – On The Holy Days

(Bilvavi – On The Parsha (Bereishis-Shemos

(Bilvavi – On The Parsha (Vayikra-Devarim

(Building Yourself (Gateway to Actualizing Your Potential

(Gateways To Hashem (For Today's Jewish Woman

Gateways to Revealing Hashem in Our Lives

(Serenity (Developing Inner Calm in a Chaotic World

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

בס"ד

צורת אדם

שיעור הבא יב' אלול
יום שלישי

נושא: שערות האוזן

רח' הרב בלוי 33
ירושלים

20:30